

УДК 378:373.3.091.12.011.3–051]:004(410) (043.5)

СИНОНІМІЧНІ ВАРІАЦІЇ В ТЕРМІНАХ ІКТ У СФЕРІ ОСВІТИ

Гарапко В.І., Панченко О.Д., Гарапко Мар'яна

SYNONYMOUS VARIATIONS IN ICT TERMS IN EDUCATION

Narapko Vitaliia, Panchenko Oksana, Narapko Mariana

У цій статті розглядається явище синонімії в термінології інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в англомовному освітньому контексті. Метою статті є лінгвістичний аналіз сучасних термінів ІКТ в англомовній педагогіці як на лексичному, так і на семантичному рівнях, досліджуючи причини появи синонімії та її вплив на розвиток педагогічної науки.

Ключові слова: терміни ІКТ, педагогічний контекст, освіта, синонімія, термінологія, вплив явища синонімії.

This article examines the phenomenon of synonymy within Information and Communication Technology (ICT) terminology in English-language educational contexts. Synonymy, the occurrence of multiple words with similar meanings, presents both challenges and opportunities for learners, researchers, and educators. By defining the types of synonymy in ICT terminology, it becomes possible to highlight both the advantages (such as linguistic flexibility and richness) and the challenges (including confusion, ambiguity, and inconsistency in educational materials) of their use in scientific and pedagogical settings. The analysis is based on a review of current scholarly literature and examples from contemporary educational resources. The aim of the article is to linguistically analyze modern ICT terms within English-language pedagogy, at both the lexical and semantic levels, while investigating the reasons behind the emergence of synonymy and its impact on the advancement of educational science. Future research could focus on examining the role of synonymy in multilingual learning environments to better understand the global implications of ICT terms in pedagogy.

Keywords: ICT terms, pedagogical context, education, synonymy, terminology, impact of synonymy.

Постановка проблеми. Швидкий розвиток ІКТ призвів до поширення нових термінів і понять, багато з яких демонструють різний ступінь синонімії. Це лінгвістичне явище, збагачуючи мову, може також створювати плутанину для учнів, особливо в освітньому контексті. Розуміння природи та наслідків синонімії в термінології ІКТ має вирішальне значення для ефективного викладання та вивчення мови.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Англомовна термінологія педагогічної сфери у вітчизняному термінознавстві майже не досліджена. Серед небагатьох досліджень англомовної термінології педагогічної сфери вітчизняними лінгвістами можна виділити науковий доробок українських учених: В. Бондар, С. Д'якова, С. Гончаренко, І. Кантор та ін. Водночас існує достатня кількість українських та зарубіжних лексикографічних видань, які

репрезентують англomовну термінологію педагогічної сфери, і які стали фактичним матеріалом для нашого дослідження: «ICT in Education: Glossary» [3], О.Д. Гуменного «Тлумачний словник основних термінів інформаційної культури»[2], словник «Інформаційно-комунікаційні технології в освіті», термінологічний словник «Інформаційно-комунікаційні технології освіти» [4], «Used English words and expressions in EU publications» [6] та ін.

Виклад основного матеріалу статті. Явище синонімії характерне для всіх мовних систем, у тому числі й для термінології. Як зазначає ряд авторів, незважаючи на активність у дослідженні проблеми синонімії (В.О. Винокур, Ю.Д. Апресян, О.О. Тараненко та ін.), єдиного загальноприйнятого визначення та розуміння цього явища не існує. Синоніми – це «збіги мовних одиниць в їх основному значенні зі збереженням відмінності між ними в семантичних відтінках і стилістичних характеристиках» [1,с.14]. Про когнітивну природу різниці в семантичних відтінках мовних одиниць говорять М.В. Нікітін бачить феномен перемикавання значення знаків «з одного семантичного аспекту на інший, а саме перемикавання когнітивного змісту знака на рівень прагматичного значення»

Синоніми в термінології – це терміни, що належать до одного денотата, але мають деякі відмінності в понятійному плані. І.В. Арнольд зазначає, що синоніми в англійській мові – це два або більше слів, які належать до однієї частини мови, мають одне або кілька однакових денотативних значень; вони можуть бути взаємозамінними, у деяких контекстах без суттєвих змін денотативного значення, але відрізняються морфемним складом і фонемною формою [2,с.15-16].

Існують різні підходи до вивчення синонімії, але більш поширеним є семантичний підхід або лінгвістичний критерій [1]. При семантичному підході до явища синонімії її семантична сутність полягає в семантичній тотожності або семантичній близькості однорідних мовних одиниць, тобто в повній або частковій подібності їх семантичної сутності. Повна тотожність семантичної сутності лексичних одиниць виражається в абсолютній синонімії, а

абсолютними синонімами є слова, тотожні за основним значенням: – Virtual Classroom і Online Classroom (online - клас) [5,с.59, 6,с.107]. Якщо синоніми семантично тотожні або еквівалентні в межах певних лексико-семантичних варіантів, то вони взаємозамінні в тексті. Якщо назва одного і того ж предмета не в повній мірі відповідає тим вимогам, які висувуються до синонімів класичної моделі як до рівнозначних слів, то, слідом за В.Г. Гиком, такі назви відносять до так званого «синонімічного ряду», тобто до групи слів, що мають близьке значення [2,с.17]. У педагогічній термінології цей тип семантичних відношень мовних одиниць можна проілюструвати такими синонімічними рядами: комп'ютер, персональний комп'ютер (ПК), настільний комп'ютер, ноутбук, робоча станція, суперкомп'ютер, нетбук, карманний комп'ютер, планшет, планшетний комп'ютер, субноутбук [2;3;7]. Всі вони об'єднані змістом «Комп'ютер. Пристрій, який обробляє дані відповідно до певного набору інструкцій (команд) і який зазвичай називають обчислювальною машиною (електронно-обчислювальною машиною)» [2, с.79]. Наступні ряди синонімів є дієслівними термінами ICT: E-learning, Online Learning, Distance Learning, Blended learning, Virtual Learning, Adaptive learning. Асинхронне навчання, Імерсивне навчання, Візуальне навчання. Віртуальне навчання, повсюдне навчання тощо [2; 3;5;6;7]. Їх об'єднує загальне значення «навчатися онлайн», але кожне з них має особливий відтінок значення [4,с.187]. Однак терміни E-learning, Online Learning і Distance Learning є більш вживаними з кількох причин: розвиток технологій та їх активне використання в усіх сферах суспільства, наслідки COVID, освітні втрати через війну Росії в нашій країні [2; 3; 4].

Поняття «ІКТ-освіта» в англійській мові представлено такими ІКТ-термінами: відкрита освіта, дистанційна освіта, електронна освіта, інтернет-освіта, онлайн-репетиторство, конвергентна освіта, медіаосвіта, цифрова освіта, освіта STEAM, освіта STEM тощо [2; 4; 6;7]. Усі вони вважаються синонімами та стверджують, що освіта описує сучасний освітній процес, де навчання відбувається переважно онлайн. Він використовує цифрові інструменти та

технології для створення динамічного та інтерактивного навчання. Учні отримують доступ до навчальних матеріалів, спілкуються з викладачами та однолітками та беруть участь у навчальній діяльності в цифровому середовищі. Цей підхід наголошує на використанні технологій для покращення результатів викладання та навчання. Фактичний матеріал дає змогу виділити такі синонімічні пари, які зустрічаються в педагогічній англійській термінології ІКТ: слово – словосполучення: e-learning – electronic learning, brandmauer – Fire Wall, blog – Web-log, streaming – ability grouping, Webinár – web-meeting, videoconference – videoteleconference, Bibliometrics – Бібліометричні методи оцінки, e-communities – віртуальні спільноти тощо; фраза - фраза: проект дії - позакласна діяльність, відкрита експертна перевірка - відкриті показники та вплив тощо; повна форма – аббревіатура: Open Researcher and Contributor ID – ORCID, відкриті освітні ресурси – OER, Virtual reality – VR, коефіцієнт досягнення – AQ, Education Television – ETV, computer-managed learning – CML, Intelligence Qutient –IQ тощо [3; 4; 6; 7].

Проаналізовані науково-теоретичні та практичні матеріали дозволили виділити найбільш поширені в англійській педагогічній термінології види синонімії в термінології ІКТ: справжні синоніми; ближні синоніми та контекстуальні синоніми.

Висновки. Явище синонімії в термінах ІКТ відображає динамічний характер галузі та мовне багатство англійської мови. Хоча це створює проблеми в педагогічному контексті, продумані стратегії, такі як стандартизація, контекстуалізація та професійний розвиток, можуть пом'якшити його вплив. Майбутні дослідження мають вивчити роль синонімії в багатомовних навчальних закладах, щоб забезпечити більш повне розуміння її глобальних наслідків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гарапко В. Структурно-семантичні особливості англійських педагогічних термінів: монографія / В. Гарапко. – Рига: LAP LAMBERT Academic, 2018. – 101
2. Гуменний О. Д. Тлумачний словник основних термінів інформаційної культури / О. Д. Гуменний; Національний університет біоресурсів і природокористування України. – Київ:

МІЛЕНІУМ, 2016. – 132 с.

3. Інформаційно-комунікаційні технології в освіті: глосарій / В. А. Кірвас, В. П. Козиренко, О. В. Дьячкова, Є. В. Свішова; Нар. укр. акад.; ред. В. А. Кірвас. – Харків: Вид-во НУА, 2023. – 208 с.

4. Кадемія М. Ю. Інформаційно-комунікаційні технології навчання: термінологічний словник / М. Ю. Кадемія, С. С. Кізім. – Вінниця: ФОП Тарнашинський О. В., 2017. – 295 с.

5. European Glossary on Education: Examinations, Qualifications and Titles. – Vol. 1. – Eurydice: The information network on Education in Europe, 1999. – 223 с.

6. Gardner J. Misused English words and expressions in EU publications. – 2013. – 66 с.

7. Glossary of Curriculum Terminology. UNESCO International Bureau of Education. – 2013. – 68 с.

REFERENCES

1. Harapko V.(2018) Strukturno-semantychni osoblyvosti anhlo-movnykh pedahohichnykh terminiv: monohrafiia [Structural and semantic features of English-language pedagogical terms: monograph] Ryha: LAP LAMBERT Academic, 101 s.[in Ukrainian]

2. Humennyi O. D.(2016) Tlumachnyi slovnyk osnovnykh terminiv informatsiinoi kultury[Explanatory dictionary of basic terms of information culture] Natsionalnyi universytet bioresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy. Kyiv: MILENIUM, 132 s.[in Ukrainian]

3. Informatsiino-komunikatsiini tekhnolohii v osviti: hlosarii (2023)[Information and communication technologies in education: glossary] V. A. Kirvas, V. P. Kozyrenko, O. V. Diachkova, Ye. V. Svishchova; Nar. ukr. akad.; red. V. A. Kirvas. Kharkiv: Vyd-vo NUA. – 208 s.[in Ukrainian]

4. Kademiia M. Yu.(2017) Informatsiino-komunikatsiini tekhnolohii navchannia: terminolohichni slovnyk[Information and communication technologies of education: terminological dictionary] Vinnytsia: FOP Tarnashynskiy O. V.295 s.[in Ukrainian]

5. European Glossary on Education: Examinations, Qualifications and Titles (1999). – Vol. 1. – Eurydice: The information network on Education in Europe, 223 p.

6. Gardner J.(2013) Misused English words and expressions in EU publications.66 p.

7. Glossary of Curriculum Terminology(2013) UNESCO International Bureau of Education. 68 p.

УДК 82-343-049.7:373.016:811.111(045)

ЧИТАЦЬКА АКТИВНІСТЬ. ВИКОРИСТАННЯ КАЗКИ «ХОРОБРЕ СЕРЦЕ» Л. ГАРНАДЬ ІЗ РОЗРОБЛЕНИМИ ЗАВДАННЯМИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Гарнадь Л. О.

READING ACTIVITY: USING THE FAIRY TALE "BRAVE HEART" BY L. HARNAD WITH DEVELOPED TASKS IN ENGLISH LESSONS

Harnad Liudmyla

У статті досліджено проблему читання і пропонує свою казку «Хоробре серце», яку переклала на англійську мову, застосовувати на уроках англійської мови. До казки розроблені

ЗМІСТ

ПРИРОДНИЧІ ТА ТЕХНІЧНІ НАУКИ	
Максютова О. В., Демченко В. О. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ НАУКИ ПРО ОПІР МАТЕРІАЛІВ	3
Деркач О.О. ІСТОРІЯ ПРАВА: РОЗВИТОК ПРАВОВИХ НОРМ І СИСТЕМ	10
Лепкий М.І., Ільтьо Г.Ф., Лужанська Т.Ю., Лета В.В. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОЇ БЕЗБАР'ЄРНОСТІ У ВИЩІЙ ШКОЛІ	14
Мовчан К.М., Тряпідин В.О., Качур О.О. БІБЛІОТЕЧНИЙ ХАБ ЯК СУЧАСНИЙ ЦЕНТР СПІЛЬНОТИ: ОРГАНІЗАЦІЯ, ФУНКЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	23
Турута О. В., Тіхонова Л. А. ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОЇ КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ З ТОЧКИ ЗОРУ ЕВОЛЮЦІЙНО-СИНЕРГЕТИЧНОЇ ПАРАДИГМИ	29
Угрин А.М., Бокша Н.І., Садовнікова Т.М., Лозинська Т.А. ХАРАКТЕРИСТИКА СУЧАСНОГО ВИШИВАЛЬНОГО ОБЛАДНАННЯ В ТЕХНОЛОГІЇ ВИГОТОВЛЕННЯ ЖІНОЧОГО ОДЯГУ	39
ГУМАНІТАРНІ ТА СУСПІЛЬНІ НАУКИ	
Бардадим О.В. МЕНЕДЖМЕНТ ЯКОСТІ: ІСТОРІЯ, ПОНЯТТЯ, ПРИНЦИПИ, КАТЕГОРІЇ	47
Барчі Б.В., Петрич С.І. РОЛЬ САМОРЕГУЛЯЦІЇ У ДОСЯГНЕННІ ЖИТТЄВИХ ЦІЛЕЙ	56
Гарапко В.І., Панченко О.Д., Гарапко Мар'яна СИНОНІМІЧНІ ВАРІАЦІЇ В ТЕРМІНАХ ІКТ У СФЕРІ ОСВІТИ	61
Гарнадь Л. О. ЧИТАЦЬКА АКТИВНІСТЬ. ВИКОРИСТАННЯ КАЗКИ «ХОРОБРЕ СЕРЦЕ» Л. ГАРНАДЬ ІЗ РОЗРОБЛЕНИМИ ЗАВДАННЯМИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	65
Грегірчак Д. Б., Задорожний І. І. ПРОБЛЕМА СУТНОСТІ ЛЮДИНИ У ВИМІРАХ СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКОГО АНАЛІЗУ	76
Кісельова І. О. ЗАСТОСУВАННЯ СЕНСОРНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ДЛЯ КОРЕКЦІЇ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ З АУТИЗМОМ	83
Микуліна А. К., Михайлова К. В. КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ ВИХОВАТЕЛЯ ЯК СКЛАДОВА ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	89
Мочан Т. М., Василиків І. Б. ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ МУЛЬТИМЕДІА	95
Пальчук О. І. ПОДКАСТИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДТРИМКИ УКРАЇНСЬКОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ: ІННОВАЦІЇ ТА ВИКЛИКИ	100
Петруняк Л.Б.	108

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>